

Alman dili müəlliminin yaratdığı “jurnalistika məktəbi”

Böyük Şərq mütəfəkkiri Əbu Turxan yazırdı ki, hər insan bir ulduzu xatırlaşdır. Ancaq bu həyatda ulduz olmaq, insanlığa işiq saçmaq da hər insana nəsib olmur. O, ötən əsrin 60-ci illərində Azərbaycan mediasında ulduz kimi parıldadı və işığı ömrünün sonuna qədər heç vaxt sönmədi.

Ömrünü Azərbaycan mətbuatının inkişafına həsr edən Nurəddin Babayev Naxçıvanda yaşayıb fəaliyyət göstərmiş, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar jurnalisti fəxri adına layiq görülmüş, Prezident təqəquduslu olmuş tanınmış jurnalist, işqli insan idi.

Bu gün 80 illik yubileyini qeyd etdiyimiz Nurəddin Babayev 2014-cü ildə “Şərq qapısı” qəzetinə verdiyi müsahibədə özü barədə danişarkən belə demişdi: “İxtisasca alman dili müəllimiyyəm. Ömrüm boyu televiziya və radioda işləsem də, heç vaxt özümü jurnalist adlandırmamışam. Həmişə bu adın böyüklüyündən, əzəmətindən qorxmışam, ehtiyatlanmışam. Jurnalı adı çəkiləndə birinci olaraq yadi - ma Həsen bəy Zərdabi düşüb. Və bir də jurnalist adı çəkiləndə böyük Mirzə Cəlil gəlib durur gözümüz qəşərində. Mirzə Cəlilin yüz il önce az qala bütün dünyaya meydan oxuyan “Molla Nəsrəddin” jurnalı ve bu jurnalda çalısan, lakin jurnalist diplomu olmayan neçə-neçə müəllif bu gün jurnalist olmağa hazırlaşan hər bir gənc üçün örnəkdir. Mirzə Cəlil başqa planetli deyildi, “gözünü açan gündən bu dünyani qaranlıq görmüşdü” və bu qaranlıq dünya da təkcə Xudayar bəyin kəndi deyildi, bütövlükde, Azərbaycan kəndlərinin hamisini büründüy zülmet dünya idi. Və Mirzə Cəlil də elə bu zülmet dünyasından çıxmışdı və əsraşalarını bu zülmet dünyadan çıxarmaq üçün özü də zülmetdə yaşamalı idi, necə ki yaşayırıdı. Bu baxımdan Mirzə Cəlil jurnalistikası, “Molla Nəsrəddin” jurnalı jurnalistika tariximizdə əbədiyyasın bir səhifədir. Və bu səhifəni öyrənən, ondan bəhrelənən, onu özünə müəllim, ustad, məktəb hesab eləyən jurnalist xoşbəxtidir. Odur ki, jurnalist adına, jurnalist peşəsinə həmişə böyük hörmət və ehtiramla yanaşmaqla bu sahədə çalışmağımdan sonuz qurur və fəxaret duymuşam və bu gün də duyuram”.

Onu yaxından tanıyan biri kimi, deyə bilərəm ki, Nurəddin Babayev dünya malını heç vaxt qazanc, var-dövlət hesab eləməyib. Deyirdi ki, Süleymana qalmayan dünya kime qalacaq? Amma onu da deyirdi ki, bu Süleymana qalmayan dünyada qalası şeylər coxdur və bunların fövqündə bir amil durur: insan olmaq amili, vətəndaş olmaq istəyi, xalqına, milletinə sədaqətlə xidmət etmək təşənəliyi, Vətən yolunda şəhidliyə hazır olmaq ucalığı və Tanrı nə ömür verirse, bu ömrü ləyaqətlə

başa vurmaq qeyrəti.

Nurəddin Babayev bütün həyatını belə yaşayıb və ömrünü ləyaqətlə başa vurub.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında fəaliyyət göstərən kütünləri informasiya vasitələri əməkdaşlarının hər birinin özünə ağsaqqal saydı. Nurəddin Babayevin həyat yolu bir məktəbdür. Özünün dediyi kimi, o, ixtisasca jurnalist deyildi. Ancaq milli jurnalistikamızda bir Nurəddin Babayev məktəbi yarada bilmədi. Bu sətirlərin müəllifi də daxil onun yetişdirdiyi onlarla jurnalist bu gün Azərbaycan mətbuatında öz sözünü deyir.

Nurəddin Babayev çox az sayda jurnalistlərimzdəndir ki, fəaliyyəti boyu yalnız bir media orqanında çalışıb. Onun Naxçıvan televiziyasına verdiyi deyərli töhfələri heç vaxt unudulmayaçaq. Ömrünü televiziyyaya bağlamasına baxmayaraq, o, tez-tez qəzetlərde də aktual mövzulu məqələlərlə çıxış edirdi.

Bu sahədən az-çox xəbəri olanlar təsdiq edərlər ki, televizionistika ilə qəzet jurnalistikası arasında ciddi fərqlər var. Nurəddin müəllimin böyüklüyü onda idi ki, o, televiziyyada deyə bildiklərini qəzetdə də deyə biliardı.

Nurəddin Babayev televiziya verilişində tamaşaçı, qəzet məqələsində isə oxucu ilə sanki danışır. Hər bir tamaşaçı onun verilişinə sona qədər baxır, hər bir oxucu isə qələmə aldıq məqələni axıra kimi oxuyurdu. Onun bütün verilişləri uzunömürlü olurdu. Nurəddin Babayevin müəllifi olduğu “Torpaq” programı Naxçıvan televiziyasında onun təqdimatında 20 ildən çox efirə getmişdi. Bəs o buna necə nail olmuşdu? Nurəddin Babayev bu suala müsahibələrinində birində belə cavab vermişdi:

“Hər bir jurnalist üçün vacib şərtlərdən biri həmsöhbət olduğunu insanlarla onların başa düşdüyü sadə, anlaşıqlı dildə danışmağı bacara bilməsidir. Təbii ki, bular - əkinçi, çoban, taxılçı, fəhlə, qılıncçı, ticarətçi - xülasə, səninkə gündəlik qaynayıb-qarışan insanlardır və bu insanlara kosmik raketlərin uçuş trayektoriyasını yox, adı, gündəlik həyatı, bu həyatın enişli-yoxmuşlu yollarında necə hərəket etməyi izah etməliyən, həm də onların başa düşəcəyi, anlaya biləcəkləri dildə”. Onun bu qənaəti hər bir jurnalist üçün ən qiymətli tövsiyədir.

Nurəddin Babayev öz qələmi ilə 50 ildən çox yol gedib. Bu yolda hər cür çətinliklərlə üzləşib, ancaq heç vaxt bu yoldan qayıtmayı istəməyib. Cəmi birçə dəfə jurnalist olmaq fikrindən daşınib. O da Naxçıvan radiosunda fəaliyyətə başladığı gün. Vaxtı özünün mənə dənisi dənisi həmin epizodu oxucularla bölüşmək istəyirəm: “Naxçıvan radiosunda təzəcə işə başlamışdım. Baş redaktör bir kənar müəllifin 5-6 səhifəlik yazısını redakta etmek üçün mənə verdi. “Arpa çayı daşa bilməz” adlı yazının müəllifi o vaxt ali məktəbin ikinci kursunda təhsil alan İsa Həbibov idi. Yazı-

ni oxudum. İkinci kurs tələbəsinin belə yüksək səviyyədə yazdığını görəndə düşündüm ki, gör işlədiyim təşkilatda belələri nə qədərdir. Və burada işləməyin mənim üçün çətin olacağını dedim. Təcrübəli həmkarlarım məni bu fikirdən daşındıra bildilər. Dedi ki, hər yazı bu səviyyədə olmur, hər kəs də belə yaza bilir. Deməli İsa Həbibov sıradan biri deyilmiş. Bu o İsa Həbibbəlidir ki, indi akademik elmi adını daşıyır və bizim fəxrimizdir”.

Ustad jurnalistle səhbətimiz zamanı bu sözləri böyük təvazökarlıqla dediyini bildirdim. Çünkü Nurəddin Babayev güclü qələm sahibi idi. Onun publisistik qələmi, axıcı dili vardi. O, qələmini bədii yaradıcılıqla da sinmiş və uğurlu alınmışdı. 2001-ci ildə Naxçıvan televiziyasında ilk görüşümüzdə mənə “Toylar başlandı” adlı hekayələr kitabını hədiyyə etmişdi. “Bu kitabı vaxtın olsa oxuyarsan, mənim cizmə-qaralarımdı”, - demişdi. Elə həmin vaxt o kitabı oxumuşdum. Bu yaxınlarda həmin hekayələri təkrar oxudum. İnsan nə qədər təvazökar olarmış. Dövrünün ədəbi hadisəsinə əvvələn, bu gün də aktuallığını itirməyen, ədəbiyyatımızda şədevr sayıla biləcək bu əsərlərə müəllif özü cizmə-qara deyirdi. Tam əminliklə demək olar ki, Nurəddin Babayev bədii yaradıcılığını davan etdirəydi, Azərbaycan ədəbiyyatı nehəng bir sima, istedadlı bir yazılıq qazanacaqdı. Ancaq o, peşəsinə sadıq qaldı, jurnalistlik fəaliyyətini daha üstün tutdu.

Nurəddin Babayev Naxçıvana cəsarətli jurnalist kimi tənindirdi. Həm Sovet dövründə, həm də müstəqillik illərində Naxçıvan mətbuatında fəaliyyət gös-

tərən jurnalistlər içərisində tənqid mövzulara ən çox müraciət eden məhz Nurəddin Babayev olub. O, neqativ hadisələrə əsl jurnalist gözü ilə yanaşmayı bacarırdı. Nurəddin müəllimin qərəzsizliyinə, obyektivliyinə heç kim şübhə ilə yanaşmirdi. Yazılarında müşahide etdiyin nöqsanların haradan qaynaqlandığını göstərir, bütün bunlar “olmaya bilerdi” qənaətinə gelir, araşdırımlar və paralellər aparırdı.

“Şərq qapısı” qəzetinin baş redaktoru olduğum dövrdə redaksiyaya bir yazı təqdim etmişdi. Kifayət qədər sərt dillə qələmə alılmış tənqid məqələni dərc edə bilməyəcəyimizi dedim. O zaman mənə dediyi sözləri və verdiyi məsləhəti heç vaxt unutmayacağam: “Bu çox vacib məsələdir. Qarşısı alınmasa ciddi fəsadlar və biler. Mövzu Vətənimizdərə, ölkəmizin sağlam gələcəyidir, heç nəden çəkinme, öz karyeranı düşünmə. Səni cəsarətli jurnalist bilirdim. Axi sən Nurəddin Babayevin yanında yetişmişən. Bir də ki, Ali Məclisin Sədri tənqidini ya-

zılara çox həssas yanaşır, cəsərli olun, nöqsanları göstərin deyir. Bəs sən kimdən qorxursan?”. Ustadın bu sözlərindən sonra başqa yol yox idi, məqaləni dərc etməliydik. Həmin yazı muxtar respublikada çox ciddi əks-səda doğurdu. Redaksiyaya isə belə mövzuları ictimailəşdiriyi üçün təşəkküri edildi.

Nurəddin Babayev belə cəsərətli, vətənpərvər bir jurnalist idi və hər bir qələm adamının da bu cür olmasını arzulayırdı.

O, jurnalistikanı, 50 ildən çox çalışıldığı televiziyanı tale qisməti adlandırdı. Ona görə de öz peşəsinə sona qədər sadıq qaldı. Ümumiyyətlə, sədaqət anlayışı onun şəxsiyyətinin bütövliyünü göstərən çox dəyərli xarakter idi. Nurəddin Babayev tekçə peşəsinə deyil, Vətəninə, dövlətinə, doğulub boy'a-başa çatdığı torpağa, dostlarına da ömrünün sonuna qədər sədaqətli oldu. Ölkənin paytaxtında yaşamaq və işləmək üçün kifayət qədər geniş imkanlara malik olmasına baxmayaq, Naxçıvanın ən çətin dövründə belə oranı tərk etmədi. Ötən əsrin 90-ci illərinin əvvələrində Naxçıvanın sərhəd bölgələrində döyüş əid oğullara öz qələmi, sözü ilə mənəvi ruh verdi, əlinə silah alıb döyüdü, muxtar respublikanın ərazi bütövliyünün qorunması uğrunda mübarizə apardı. Nurəddin müəllimin fəaliyyəti boyunca mübarizə apardığı, qorumağa çalışdığı sərhədlərdən biri də mənəvi sərhədlərimiz idi. O, xalqımızın mənəvi sərhədlərinə yad ünsürlərin daxil olmasından çox narahatlıqla dənisiş, milli dəyərlərimizin qorunmasının her azerbaycanının ən ümde vəzifəsi olduğunu deyirdi. Əlbette ki, bu onun içindeki Vətən sevgisində qaynaqlanırdı.

Nurəddin Babayev artıq 5 ildir ki, cismən aramızda yoxdur. Ancaq o, ruhen bizimlədir. Onun Naxçıvan mətbuatında qoyduğu ənənələr, yaratdığı məktəb yaşayır, gənc jurnalistlərin coxu hələ də Nurəddin Babayevin açdığı ciğrla irəliləyir.

Ruhun şad olsun ustad! 80 yaşın mübarək!

✉ Tural Səfərov

si